

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hässelby Villastads skola
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Hässelby Villastads skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Hässelby Villastads skola besöktes av Skolinspektionen den 3 och 4 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik (SIRIS) läsåret 2014/15 visar att mellan 84,5 och 98,8 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven på de nationella delproven i matematik. I de nationella ämnesproven i svenska uppnådde mellan 91,7 och 98,8 procent av eleverna kunskapskraven på de olika delproven.

Av skolans egna uppgifter framgår att nästintill alla elever uppnådde kunskapskraven i naturorienterande ämnen och 98 procent i samhällsorienterande ämnen.

Årskurs 6

Av SIRIS för terminsbetyg per ämne våren 2015 framgår att den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan som högst 17,7 poäng i ämnet musik (riket 13,9) och som lägst 14,0 poäng i ämnet biolog (riket 13,1).

Årskurs 9

Av SIRIS framgår att skolenhetens genomsnittliga meritvärde våren 2015 var 241,2.

Av SIRIS för slutbetyg per ämne våren 2015 visar att alla, eller nästintill alla elever uppnådde betygen A-E i samtliga ämnen förutom i moderna språk, språkval. Högst genomsnittlig betygspoäng var i ämnet franska, 16,8 poäng (riket 14,4). Lägst poäng var i ämnena matematik och moderna språk/spanska, 12,8 poäng i respektive ämne (riket 12,2 respektive 14,1).

Andel behöriga till yrkesprogram våren 2015 var 94,7 procent (riket 85,6). För Estetiska program var andel behöriga 93,5 procent (riket 84,8), för Ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogram var andel behöriga 90,7 (83,3) procent. Andel behöriga till naturvetenskapligt- och tekniskt program var 90,7 procent (82,3)

Trygghet och studiero

Skolinspektionens tillsyn visar inget annat än att eleverna tillförsäkras trygghet och studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-06-01
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i skolans arbete med att ge eleverna inflytande över undervisningens innehåll. Eleverna ges visserligen visst inflytande över arbetssätt och redovisningsformer men deras reella inflytande på undervisningens innehåll är begränsat. Därmed begränsas också elevernas inflytande över sitt eget lärande.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 1 juni 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Ge elever reellt inflytande undervisningens innehåll

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Hässelby Villastads arbete med att ge eleverna inflytande över undervisningens innehåll. Utredningen visar att eleverna visserligen ges visst inflytande över arbetssätt och redovisningsformer men elevernas reella inflytande på undervisningens innehåll är begränsat. Därmed begränsas också elevernas inflytande över sitt eget lärande. I Skolinspektionens utredning framkommer att elevernas inflytande över undervisningen,

oavsett ålder, i huvudsak rör elevernas möjligheter att göra olika val och att utvärdera undervisningen.

Enligt skollagen (4 kap. 9 §) ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11) framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbets sätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I intervju med elever i årskurserna 2-3 ger elever som exempel på inflytande att de kan påverka ordningen på arbetsuppgifterna läraren planerat för dagen. Elever i årskurserna 4-6 berättar att de kan välja mellan olika arbets sätt, redovisningsformer och svårighetsgrad på uppgifter. Elever i årskurs 7-9 säger att de för varje område i undervisningen får planeringar av lärarna och att dessa gör det tydligt för eleverna vad de ska göra på lektionerna. Enligt eleverna är de inte med och utarbetar planeringarna utan dessa har lärarna gjort på förhand. I Skolinspektionens enkät till elever i årskurserna 5 och 9 hösten 2015 skattas delaktighet och inflytande lägre än genomsnittet för övriga skolor i urvalet.

Lärare uppger i intervju att de diskuterar elevinflytande med varandra och pratar med eleverna om vad de kan ha inflytande över. Lärare uttrycker samtidigt att det är svårt med elevinflytande, bland annat på grund av tidsbrist utifrån det innehåll läraren ska hinna gå igenom. Exempel på inflytande lärarna ger är att eleverna kan välja vilket arbets sätt de vill använda för att nå sina mål. Lärare menar vidare att eleverna kan påverka sin egen utveckling genom att de vet vad som förväntas för ett visst betyg. När det gäller elevernas möjlighet att påverka planeringen uppger enstaka lärare att de brukar intervjua eleverna om vad de skulle vilja ha med och fråga eleverna som grupp vad de skulle önska sig. Enligt lärarna ska de gemensamt på skolan nu diskutera hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen och hur inflytandet ska öka med elevernas ålder.

Enligt rektor har han uppmärksammat att elever i högre årskurser har mindre inflytande över undervisningen än elever i lägre årskurser. Rektor uppger vidare att det saknats en strategi på skolan för elevinflytande och bekräftar lärarnas uppgifter om att gemensamma diskussioner om elevinflytande, och hur inflytandet ska öka med elevernas ålder, nu ska föras på skolan.

Skolinspektionen har tagit del av dokument över Hässelby Villastads skolas uppföljning av verksamheten hösten 2015, kallad Resultatdialog. Av dokumentet framgår att skolan vid uppföljning av verksamheten har identifierat att elevernas upplevelse av inflytande sjunkit genom åren. Orsaker till detta anges

vara komprimerade kurser i vissa ämnen som gör att elevernas möjlighet till inflytande minskar. Vidare anges att lärarna är väldigt välplanerade och att detta skapar litet utrymme för eleverna att få inflytande.

En del av skolans uppdrag är att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former och som ett led i detta ge eleverna möjlighet att delta i planeringen av undervisningen. Ett sätt att involvera eleverna i planeringen är att de får delge vilka erfarenheter och föreställningar de har kring det som undervisningen ska behandla och utifrån detta bidra med idéer på innehåll, arbetssätt och arbetsformer för det aktuella arbetsområdet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Hässelby Villastad inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivet värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med

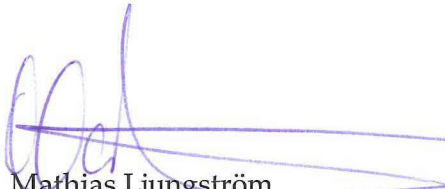
Beslut

2016-03-01
8 (8)

Dnr 43-2015:10015

grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Susanne Smith
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hässelby Villastads skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hässelby Villastads skola

Hässelby Villastads skola är en kommunal grundskola i Stockholms kommun. Skolan omfattar årskurserna 1-9, förskoleklass och fritidshem. Vid tillfället för tillsynen har skolan 892 elever, varav 79 elever i förskoleklass. Skolan leds av en rektor som har tre biträdande rektorer till sin hjälp. Skolans fritidshem granskas i separat tillsynsbeslut.